

Sygn. akt VII AGa 528/18

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 29 października 2018 r.

Sąd Apelacyjny w Warszawie VII Wydział Gospodarczy w składzie:

Przewodniczący: SSA Magdalena Sajur - Kordula

Sędziowie: SA Maciej Dobrzyński (spr.)

SO del. Urszula Dąbrowska

Protokolant: sekr. sądowy Katarzyna Mikiciuk

po rozpoznaniu w dniu 29 października 2018 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) sp. z o.o. w K.

przeciwko (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Warszawie

z dnia 15 marca 2017 r., sygn. akt XVI GC 638/15

I. oddala apelację;

II. zasądza od (...) sp. z o.o. w K. na rzecz (...) S.A. w W. kwotę 4 050 zł (cztery tysiące pięćdziesiąt złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu w postępowaniu apelacyjnym.

VII AGa 528/18

UZASADNIENIE

W pozwie z dnia 13 marca 2015 r. (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. wniosła o zasądzenie od (...) S.A. z siedzibą w W. kwoty 101.707,94 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 września 2013 r. oraz zwrot kosztów postępowania, w tym kosztów zastępstwa procesowego, według norm przepisanych.

W odpowiedzi na pozew strona pozwana wniosła o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na jej rzecz od powoda kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Wyrokiem z dnia 15 marca 2017 r. Sąd Okręgowy w Warszawie oddalił powództwo w całości oraz zasądził od (...) sp. z o.o. z siedzibą w K. na rzecz (...) S.A. z siedzibą w W. kwotę 3.617 zł tytułem zwrotu kosztów procesu, w tym kwotę 3.600 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego.

Sąd I instancji oparł swoje rozstrzygnięcie na następujących ustaleniach faktycznych oraz rozważaniach prawnych:

Strony zawarły w dniu 11 września 2012 r. umowę faktoringu nr (...), na podstawie której pozwany jako faktor nabywał wszystkie wierzytelności powoda w stosunku do odbiorców powoda, które powstały w okresie od dnia udzielenia limitu dotyczącego tego odbiorcy do dnia całkowitej spłaty zaangażowania. Z tytułu powyższego nabycia wierzytelności faktor (pozwany) był zobowiązany zapłacić klientowi (powodowi) cenę nabycia wierzytelności stanowiącą nominalną kwotę wierzytelności brutto. Na poczet ceny nabycia faktor wypłacał klientowi zaliczki określone w umowie. Integralną częścią powyższej umowy były m.in. „Ogólne warunki faktoringu (...)” (...), „Lista odbiorców”. Zgodnie z pkt 16 umowy, który regulował przejście ryzyka wypłacalności odbiorcy, ochronę ubezpieczeniową ryzyka braku spłaty wierzytelności przez odbiorcę zapewniało Towarzystwo (...) S.A. z siedzibą w W. na warunkach określonych w umowie ubezpieczenia potwierdzonej polisą nr (...) o okresie ubezpieczenia od 1 grudnia 2011 r. do 30 listopada 2012 r. (lit. a), podpisaną przez powoda oraz w kolejnych okresach na podstawie umów przedłużających okres obowiązywania ubezpieczenia. Pozwany (faktor) był obowiązany do wypłaty powodowi (klientowi) należności z tytułu wierzytelności nabytej z przejściem ryzyka wypłacalności odbiorcy w terminie 2 dni roboczych od daty otrzymania przez faktora odszkodowania wypłaconego od ubezpieczyciela (lit. b). W przypadku niewypełnienia przez klienta obowiązków wynikających z umowy ubezpieczenia faktor był uprawniony do odmowy wypłaty zaliczek na poczet ceny nabycia wierzytelności, a także żądania zwrotu od klienta zaliczek już wypłaconych.

W dniu 10 września 2012 r. strony ww. umowy faktoringu oraz ubezpieczyciel zawarły porozumienie dotyczące postanowień uzupełniających w zakresie faktoringu pełnego do polisy nr (...). Zgodnie z § 2 porozumienia w związku z umową faktoringu, w szczególności cesją należności będących przedmiotem umowy ubezpieczenia, na faktora ciążył obowiązek zlecenia windykacji należności od danego odbiorcy zgodnie z § 3 pkt 1 Ogólnych Warunków Ubezpieczenia Należności Handlowych (...) 2010 (OWU (...) 2010). Działania lub ich zaniechanie przez faktora i wynikające z nich skutki traktowane były przez ubezpieczyciela tak jakby były wykonywane przez ubezpieczającego. Na ubezpieczającym ciążyły pozostałe obowiązki z umowy ubezpieczenia, w szczególności obowiązek zgłoszenia wypadku ubezpieczeniowego zgodnie z § 8 pkt 1 ppkt 1.3 OWU i w przypadku ich nie wykonania faktor był uprawniony do zgłoszenia wypadku ubezpieczeniowego zgodnie z ww. paragrafem.

Jednym z odbiorców powoda była (...) sp. z o.o., w stosunku do której w dniu 17 kwietnia 2014 r. została ogłoszona upadłość z możliwością zawarcia układu.

Zgodnie z § 2 ww. porozumienia strona pozwana 17 marca 2014 r. zleciła do ubezpieczyciela windykację wierzytelności wobec (...) sp. z o.o., z kwotą ogólną należności 556.196,95 zł. Powyższą kwotę dokumentowały faktury, m.in. wymienione w pozwie, na kwotę łączną 101.707,94 zł.

Zgodnie z § 2 ust. 4.1 OWU (...) 2010 ochrona ubezpieczeniowa przyszłych należności w odniesieniu do danego klienta ustawała w dniu zaistnienia jednego z następujących przypadków (automatyczne ustanie ochrony ubezpieczeniowej), m.in. jeżeli którakolwiek z należności nie została zapłacona w ciągu 30 dni po ustalonym lub przedłużonym terminie płatności. Ochrona ubezpieczeniowa w stosunku do przyszłych należności od takiego klienta rozpoczynała się ponownie, gdy wymagalne należności zostały zapłacone oraz limit kredytowy nie został zmieniony przez ubezpieczyciela.

W związku z tym, że spółka (...) nieterminowo regulowała faktury zawierające wierzytelność powoda, ochrona ubezpieczeniowa parokrotnie wygasła automatycznie zgodnie z ww. zapisem. Odnośnie faktur wystawianych co do tego odbiorcy ochrona ubezpieczeniowa powróciła ponownie w okresie od 18 października 2013 r. do 14 listopada 2013 r. oraz odnośnie faktur z dnia 2 grudnia 2013 r. i 3 grudnia 2013 r. Jednocześnie od dnia 2 grudnia 2013 r. został przywrócony limit kredytowy, który obejmował ochronę ubezpieczeniową okresu do 13 marca 2014 r. Z tych powodów faktury objęte pozwem nie korzystały z ochrony ubezpieczeniowej. Powyższe faktury były wystawiane przez powoda w okresie od 18 listopada do 29 listopada 2013 r. W dacie ich wystawienia niespłacone były jeszcze inne wcześniejsze faktury powoda wobec tego odbiorcy. W związku z tym, odnośnie ww. zlecenia windykacji ubezpieczyciel objął ochroną ubezpieczeniową kwotę 454.489,01 zł, a odmówił takiej ochrony odnośnie ww. faktur powoda wobec

wymienionego odbiorcy na łączną kwotę 101.707,94 zł. Pozwany, który zaliczkował przedmiotowe faktury, pobrał z rachunku bankowego powoda ww. kwotę na swoją rzecz.

Sąd I instancji wskazał, że powyższych ustaleń faktycznych dokonał w oparciu o dowody z przedłożonych przez strony dokumentów, zeznania świadka A. L. oraz wyjaśnienia powoda. Dowody te Sąd uznał za wiarygodne i nie budzące zastrzeżeń. Sąd wyjaśnił, że oddalił wniosek dowodowy powoda co do dopuszczenia dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu księgowości i finansów celem ustalenia wysokości poniesionej przez powoda szkody, gdyż jego przeprowadzenie było zbędne dla rozstrzygnięcia sprawy.

W ocenie Sądu Okręgowego powództwo było nieuzasadnionej i podlegało oddaleniu w całości. Powód na podstawie art. 471 k.c. wywodził, iż poniósł szkodę w wysokości kwoty wskazanej w pozwie, wynikającej z pięciu wymienionych faktur, gdyż na skutek działań pozwanego jako faktora polegających na zleceniu windykacji w dniu 27 września 2013 r. automatycznie wygasła ochrona ubezpieczeniowa, co spowodowało brak finansowania ww. faktur umową faktoringu stron. Zdaniem Sądu I instancji, w świetle materiału dowodowego zebranego w sprawie, nie można było uznać za trafne twierdzeń powoda zawartych w uzasadnieniu pozwu, uzasadnione natomiast były twierdzenia pozwanego zawarte w odpowiedzi na pozew.

Z umowy ubezpieczenia umowy faktoringu wynikało, że automatycznie wygasa ochrona ubezpieczeniowa odnośnie należności powoda udokumentowanych jego fakturami wobec określonego odbiorcy, w przypadku zaległości tego odbiorcy w regulowaniu faktur powyżej 30 dni. Taka ochrona ponownie rozpoczynała się w stosunku do przyszłych należności od danego klienta, gdy wszystkie wymagalne należności zostały zapłacone (§ 4 pkt 4.2 lit. a OWU). W przypadku faktur powoda objętych pozwem nie były zapłacone inne, wcześniej wymagalne faktury powoda w stosunku do odbiorcy T. E. (1), co potwierdzały wykazy faktur powoda, które nie były przez niego kwestionowane. W tej sytuacji należało zgodzić się z twierdzeniem pozwanego, że za szkodę w postaci braku finansowania ww. faktur ponosił wyłącznie odpowiedzialność powód, który pomimo, że miał pełną wiedzę co do ww. odbiorcy jako nieregulującego w terminie swoich zobowiązań objętych fakturami powoda, nadal utrzymywał z nim stosunki handlowe i sprzedawał swoje towary, narażając się na utratę ochrony ubezpieczeniowej należności finansowanych umową faktoringu.

Z tych powodów, z braku spełnienia przesłanek z art. 471 k.c. do przypisania pozwanemu odpowiedzialności za powstałą po stronie powoda szkodę, Sąd Okręgowy orzekł jak w wyroku.

O kosztach procesu Sąd I instancji orzekł na podstawie art. 98 i art. 99 k.p.c.

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego wniósł powód, zaskarżając go w całości. Przedmiotowemu orzeczeniu zarzucił naruszenie:

1/ art. 233 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z art. 245 k.p.c. poprzez nieprzeprowadzenie dowodu z dokumentu - pisma ubezpieczyciela E. H. z dnia 2 grudnia 2014 r., które to pismo zostało przedłożone przez powoda na okoliczność wykazania winy pozwanego, który pomimo zgłoszenia zlecenia windykacji nie wstrzymał finansowania wierzytelności,

2/ art. 233 k.p.c. w zw. z art. 258 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i błędną analizę zeznań świadka A. L., który zeznał, iż nie było przeciwwskazań, aby prowadzić dalszą współpracę z T. E. (2) w przypadku opóźnień w płatnościach kontrahenta, natomiast Sąd I Instancji uznał, iż powód powinien zaprzestać sprzedaży towarów kontrahentowi w przypadku jego opóźnień w płatnościach,

3/ art. 233 k.p.c. w zw. z art. 299 k.p.c. poprzez nieuwzględnienie zeznań prezesa zarządu powoda, z których wynikało, że z chwilą zawiadomienia ubezpieczyciela o wszczęciu windykacji finansowanie wierzytelności przez pozwanego powinno być natychmiast wstrzymane, a tak się nie stało,

4/ art. 233 k.p.c. w zw. z art. 227 k.p.c. w zw. z 278 § 1 k.p.c., poprzez oddalenie wniosku powoda o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego sądowego z zakresu rachunkowości i finansów, oceniając ten wniosek dowodowy jako zbędny dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, pomimo złożenia przez powoda zastrzeżeń do protokołu w trybie art. 162 k.p.c.,

5/ art. 328 § 2 k.p.c. poprzez niewskazanie w uzasadnieniu wyroku przyczyn, dla których Sąd odmówił wiarygodności i mocy dowodowej dowodowi z dokumentu - pisma ubezpieczyciela z dnia 2 grudnia 2014 r., który został zawnioskowany przez powoda w pozwie na okoliczność wykazania winy pozwanego,

6/ art. 65 § 1 k.c. poprzez błędną wykładnię postanowień porozumienia trójstronnego z 10 września 2012 r., tj. zapisu § 2 ust. 1, zgodnie z którym to na pozwanym (faktorze) ciąży obowiązek zlecenia windykacji należności od danego odbiorcy zgodnie z § 3 pkt 1 OWU (...) 2010, a działania lub ich zaniechania przez faktora i wynikające z nich skutki traktowane są przez ubezpieczyciela tak, jak gdyby były wykonane przez ubezpieczającego, czyli powoda, natomiast Sąd w ogóle nie uwzględnił odpowiedzialności pozwanego wynikającej z tego postanowienia,

7/ art. 471 k.c. poprzez nieuwzględnienie odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego w związku z jego nienależytym wykonaniem zobowiązań wynikających z umowy faktoringu i porozumienia trójstronnego,

8/ błąd w ustaleniach faktycznych poprzez przyjęcie, iż to powód powinien zaprzestać sprzedaży towarów kontrahentowi ze względu na zaległości finansowe kontrahenta, kiedy to faktycznie pozwany pomimo zgłoszenia zlecenia windykacji, nie wstrzymał finansowania, do czego był zobowiązany.

W oparciu o powyższe zarzuty powód wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez uwzględnienie powództwa w całości i zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kwoty 101.707,94 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 27 września 2013 r. oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów sądowych oraz kosztów zastępstwa adwokackiego według norm przepisanych;

- ewentualnie, uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy do ponownego rozpoznania Sądowi I instancji z jednoczesnym przekazaniem temu Sądowi kwestii rozstrzygnięcia o kosztach procesu.

W odpowiedzi na apelację z dnia 30 maja 2017 r. pozwany wniósł o jej oddalenie oraz zasądzenie na swoją rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym według norm przepisanych.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

apelacja powoda nie zasługiwała na uwzględnienie.

Sąd Apelacyjny co do zasady podziela ustalenia faktyczne poczynione w sprawie przez Sąd I instancji i przyjmuje je za własne. Opierały się one na przedstawionych przez strony dokumentach, których autentyczność i moc dowodowa nie były kwestionowane i sam Sąd też nie miał podstaw, aby dowody te podważyć. Tym niemniej ustalenia te wymagały jeszcze uzupełnienia, bowiem nie obejmowały wszystkich istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy okoliczności, a które ze zgromadzonego materiału dowodowego wynikały.

W pierwszym rzędzie ustalić należało, że umowa faktoringu nr (...) w pkt 5 rozróżniała faktoring bez przejęcia ryzyka wypłacalności odbiorcy (z regresem) oraz z przejęciem ryzyka wypłacalności odbiorcy (bez regresu). W pkt 10 postanowiono, iż wierzytelności objęte regresem to: a) wierzytelności nieobjęte przejęciem ryzyka wypłacalności odbiorcy, przysługujące wobec odbiorcy, którego chociaż jedna niezapłacona wierzytelność jest przeterminowana ponad 30 dni, lub b) wierzytelności nabyte w faktoringu z przejęciem ryzyka wypłacalności odbiorcy, co do których faktor nie otrzymał odszkodowania przewidzianego w umowie ubezpieczenia. Zauważyć przy tym należało, że zgodnie z § 1 pkt d (...) regres oznaczał zobowiązanie klienta (w niniejszej sprawie powoda) do zwrotu na rzecz faktora (pozwanego) zaliczki wpłaconej na poczet ceny nabycia wierzytelności (k. 7-9 - umowa faktoringu nr (...) wraz z (...)). Uzupełnienie i rozwinięcie powyższych postanowień stanowił pkt 16 umowy, którego treść przytoczył Sąd I instancji w uzasadnieniu zaskarżonego orzeczenia.

W dniu 27 września 2013 r., działając w wykonaniu obowiązku wynikającego z § 2 ust. 1 Trójstronnego Porozumienia zawartego 10 września 2012 r., (...) S.A. zleciła ubezpieczycielowi, tj. Towarzystwu (...) S.A. z siedzibą w W. (dalej jako E. H.), windykację należności wobec kontrahenta powoda - spółki (...), czego skutkiem, stosownie do treści § 2 pkt

4.2 lit. d OWU (...) 2010, było ustanie ochrony ubezpieczeniowej przyszłych należności z tytułu sprzedaży lub dostaw towarów lub usług (tzw. automatyczne ustanie ochrony ubezpieczeniowej). Ochrona ubezpieczeniowa w stosunku do przyszłych należności od danego klienta rozpoczynała się ponownie, gdy wszystkie wymagalne należności zostaną zapłacone, nie zaistniał przypadek określony w pkt e lub f § 2 pkt 4.2 OWU oraz limit kredytowy nie został zniesiony przez ubezpieczyciela. Do akt sprawy powyższe zgłoszenie windykacji nie zostało złożone, jednak jego istnienie nie było w sprawie sporne. Po pierwsze, na powyższe zgłoszenie strona powodowa powołała się w uzasadnieniu pozwu, a strona pozwana tej okoliczności w odpowiedzi na pozew nie zakwestionowała (art. 229 k.p.c. w zw. z art. 230 k.p.c.). Po drugie, istnienia tego zgłoszenia dowodzi pismo ubezpieczyciela z 2 grudnia 2014 r., w którego treści E. H. wyraźnie odwołał się do zlecenia windykacji w dniu 27 września 2013 r. (k. 28-31 - pismo z 2 grudnia 2014 r.).

Po powyższym zleceniu windykacji, w okresie od 18 listopada 2013 r. do 29 listopada 2013 r., kiedy ustala ochrona ubezpieczeniowa ze strony E. H., powodowa spółka zawarła z T. E. (1) pięć transakcji sprzedaży na ogólną kwotę 101.707,94 zł (k. 22-27 - faktury VAT nr (...)FV na kwotę 1.697,40 zł, nr 2686/11/13/FV na kwotę 40.843,55 zł, nr 2706/11/13/FV na kwotę 5.110,06 zł, nr 2806/11/13/FV na kwotę 7.446,76 zł, nr 2793/11/13/FV na kwotę 46.610,17 zł; k. 28-31 - pismo E. H. z 2 grudnia 2014 r. wraz z zestawieniem faktur).

Powód miał dostęp do systemu informatycznego pozwanego dotyczącego płatności, w tym również danych dotyczących terminowości płatności przez spółkę (...) (k. 106, 107 - zeznania świadka A. L. - płyta CD - od 00:26:02 do 00:26:32).

Na etapie postępowania apelacyjnego dokonano także uzupełniających ustaleń faktycznych co do czasu obowiązywania umowy faktoringu nr (...), z jej treści wynikało bowiem, że została ona zawarta na czas określony od 11 września 2012 r. do 10 września 2013 r. (vide pkt 4 umowy faktoringu). Z twierdzeń obu stron, popartych dowodami w postaci aneksów do ww. umowy, wynikało w sposób jednoznaczny, że umowa była przedłużana na kolejne roczne terminy i obowiązywała też w okresie istotnym dla rozstrzygnięcia niniejszej sprawy, tj. po 10 września 2013 r. (k. 227, 234-235 - aneksy nr (...)).

Zarzuty apelacji dotyczące naruszenia przepisów postępowania ocenić należało jako nieuzasadnione. Wbrew zastrzeżeniom powoda Sąd Okręgowy nie pominął dowodu w postaci dokumentu - pisma E. H. z 2 grudnia 2014 r., bowiem w oparciu o to pismo przyjął, że ochrona ubezpieczeniowa została wyłączona w okresie od 18 listopada 2013 r. do 29 listopada 2013 r. i stanowiło to podstawę odmowy wypłaty odszkodowania. Zupełnie nieuzasadniony był również zarzut dotyczący wadliwej oceny zeznań świadka A. L.. Kwestia motywów, jakimi kierował się powód kontynuując współpracę ze spółką (...), mimo zaległości w płatnościach ze strony tej ostatniej, miała drugorzędne znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy, strona powodowa winna natomiast liczyć się z wpływem tej sytuacji na uregulowania umowne wynikające z umów faktoringu i ubezpieczenia. Kwestie te nie wynikają jednak z treści zeznań świadka A. L., ale postanowień umów, a zasady wykładni oświadczeń woli reguluje prawo materialne. Bezpodstawny był także zarzut nieuwzględnienia zeznań przesłuchanego w charakterze strony powodowej Prezesa Zarządu spółki C. W. H.. Zeznania te nie miały żadnego znaczenia dla rozstrzygnięcia sprawy, już choćby z tej przyczyny, iż jak ww. zeznał, zaczął pracę w powodowej spółce dopiero w czerwcu 2015 r., a wiedzę o sprawie ma z dokumentacji znajdującej się w spółce. Subsydiarny charakter dowodu z przesłuchania stron nie zmienia podstawowej zasady, iż przedmiotem dowodu są fakty mające dla rozstrzygnięcia sprawy istotne znaczenie (art. 227 k.p.c.), nie zaś opinie, czy też inne subiektywne oceny osób zeznających na temat okoliczności sprawy. Taki dokładnie charakter ma rzekoma okoliczność, której Sąd Okręgowy nie ustalił w oparciu o zeznania W. H., tj. że z chwilą zawiadomienia ubezpieczyciela o wszczęciu windykacji finansowanie wierzytelności przez pozwanego powinno być natychmiast wstrzymane. Jeżeli łączące strony umowy przewidywały taki obowiązek, to strona powodowa powinna wskazać odpowiednie postanowienie umowne, z którego on wynika, a nie powoływać się na zeznania strony, bowiem w takim przypadku mają one jedynie charakter subiektywnej oceny zeznającego. Dowód z zeznań stron nie powinien też zastępować innych, możliwych do przeprowadzenia dowodów, co wprost wynika z treści art. 299 k.p.c. Jeżeli zatem powód posiadał w swojej dokumentacji dokumenty, które dowodziłyby okoliczności istotnych dla rozstrzygnięcia sprawy, to winien takie dokumenty przedłożyć.

Ponieważ roszczenie strony powodowej nie zasługiwało na uwzględnienie co do zasady - o czym poniżej - to bezzasadne było też prowadzenie postępowania dowodowego w kierunku wykazania wysokości szkody. Nie można było zatem także podzielić zarzutu dotyczącego oddalenia wniosku o przeprowadzenie dowodu z opinii biegłego.

W świetle powyższego za nieuzasadnione uznać należało także te zarzuty apelacji powoda, które wskazywały na naruszenie art. 328 § 2 k.p.c. (choćby generalnie uzasadnienie Sądu Okręgowego było lakoniczne oraz nieprecyzyjne i wymagało uzupełnienia zarówno w warstwie faktycznej, jak i motywacyjnej), jak i błąd w ustaleniach faktycznych.

Bezzasadne były również zarzuty naruszenia przez Sąd I instancji przepisów prawa materialnego.

Powód opierał swoje roszczenie na przepisie art. 471 k.c., zarzucał zatem pozwanemu nienależyte wykonanie zobowiązania. Dochodzenie roszczenia w oparciu o przepisy o odpowiedzialności kontraktowej wymaga wykazania następujących przesłanek: 1) niewykonania lub nienależytego wykonania zobowiązania, 2) szkody, 3) normalnego związku przyczynowego pomiędzy szkodą a niewykonaniem lub nienależytym wykonaniem zobowiązania. Wszystkie te przesłanki musi udowodnić strona powodowa, czemu w niniejszej sprawie nie podołała.

Powodowa spółka powinna przede wszystkim wykazać, że pozwany dopuścił się naruszenia obowiązków wynikających z łączących strony umów. Ze stanowiska powoda wynika, że naruszenia tych obowiązków upatrywał w tym, że strona pozwana, po zleceniu ubezpieczycielowi windykacji należności wobec spółki (...), winna wstrzymać finansowanie wierzytelności, czego nie uczyniła. Ze stanowiskiem tym nie można było się zgodzić, a powód ani w postępowaniu przed Sądem I instancji, ani w apelacji nie wskazał, z jakiego konkretnie postanowienia umownego wywodził istnienie takiego właśnie obowiązku po stronie (...) S.A. Obowiązek taki nie wynika z § 2 ust. 1 Trójstronnego Porozumienia zawartego 10 września 2012 r. Z jego treści wynika, że jedynym obowiązkiem nałożonym na faktora było zlecenie ubezpieczycielowi windykacji i z obowiązku tego pozwany wywiązał się 27 września 2013 r. Na powódzie jako ubezpieczającym ciążyły „pozostałe obowiązki wynikające z Umowy (...)”. Z § 2 ust. 1 Trójstronnego Porozumienia nie wynikał zatem obowiązek pozwanego wstrzymania finansowania wierzytelności przysługujących (...) względem T. E. (1). Taki obowiązek nie wynikał również z łączącej strony sporu umowy faktoringu. Powód w toku całego postępowania nie wskazał przepisu tej umowy, z którego taki obowiązek miałby wynikać, albo chociaż zostać wyinterpretowany. Z postanowień zawartych w pkt 10 i pkt 16 umowy faktoringu wynikało, że odpowiedzialność pozwanego za wypłacalność kontrahenta powoda (tzw. faktoring pełny - bez regresu) powiązana była z ochroną ubezpieczeniową ryzyka braku spłaty wierzytelności przez kontrahenta (określanego w umowie jako odbiorca), którą zapewniał E. H. (pkt 16 ppkt a umowy). W pkt 10 ppkt b umowy wyraźnie postanowiono, że strona pozwana nie ponosi odpowiedzialności za wypłacalność odbiorcy co do wierzytelności nabytych w faktoringu z przejęciem ryzyka wypłacalności odbiorcy, co do których faktor nie otrzymał odszkodowania przewidzianego w umowie ubezpieczenia. W takiej sytuacji klient zobowiązany był do zwrotu na rzecz faktora zaliczki wypłaconej na poczet ceny nabycia wierzytelności (§ 1 pkt d (...)). W sprawie nie było sporne, że ubezpieczyciel odmówił wypłaty odszkodowania w wysokości 101.707,94 zł wynikającego z pięciu faktur VAT wystawionych w okresie od 18 listopada 2013 r. do 29 listopada 2013 r. Pozwany, dokonując rozliczenia obejmującego zwrot wypłaconych przez niego z tytułu umowy faktoringu zaliczek na poczet ww. pięciu faktur, nie tylko zatem nie naruszył postanowień łączących strony umów, ale działał wprost na podstawie pkt 16 ppkt d umowy faktoringu.

Nie znajdowały zatem oparcia w materiale sprawy twierdzenia powoda, aby pozwany w sposób nienależyty wykonywał zobowiązania wynikające z łączących strony stosunków umownych i tym samym wyrządził powodowi szkodę polegającą na braku otrzymania płatności w wysokości 101.707,94 zł wynikającej z pięciu faktur VAT wystawionych w okresie od 18 listopada 2013 r. do 29 listopada 2013 r.

Słuszna była uwaga Sądu I instancji, że to sama powodowa spółka odpowiada za powyższe. Powód zawierając z T. E. (1) sporne transakcje miał świadomość, iż jego kontrahent zalega z płatnościami, a taka sytuacja nakładała na pozwanego obowiązek zlecenia ubezpieczycielowi windykacji należności od tego kontrahenta, co z kolei prowadziło do czasowego ustania odpowiedzialności ubezpieczeniowej i przekształcenia objętych faktoringiem wierzytelności w tzw. wierzytelności z regresem. Jak zeznał A. L., miał on pełen podgląd do systemu informatycznego faktora

dotyczącego płatności (serwisu internetowego C.), powinien mieć zatem świadomość, że kontynuuje współpracę gospodarczą z podmiotem, który zalega z płatnościami. Zauważyć należało, że powód uważał taką sytuację na „normalne działanie” (vide zeznania świadka A. L.). Oczywiście, strona powodowa korzystała w ten sposób z prawa do swobodnego prowadzenia działalności gospodarczej, powinna jednak mieć świadomość ryzyka, które w takiej sytuacji, w świetle postanowień umów ubezpieczenia i faktoringu, obciążało wyłącznie ją. Aktualna próba zmiany tej sytuacji i przerwania tego ryzyka na faktora, w ocenie Sądu Apelacyjnego, nie była uzasadniona.

Mając powyższe na względzie, Sąd Apelacyjny na podstawie art. 385 k.p.c. oddalił apelację jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego, mając na względzie jego wynik, orzeczono na podstawie art. 98 § 1 i 3, art. 99, art. 108 § 1 k.p.c. oraz na podstawie § 2 pkt 6 w zw. z § 10 ust. 1 pkt 2 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t. jedn. Dz. U. z 2018 r., poz. 265).

Urszula Dąbrowska Magdalena Sajur-Kordula Maciej Dobrzyński